

Hệ Thống Đếm Số Lượng Người Trong Phòng Học Bằng Camera Và Trí Tuệ Nhân Tạo

Đỗ Trường Anh, Lâm Ngọc Tú, Phạm Trọng Toàn, Nguyễn Trung Hiếu

Nhóm 9, Khoa Công Nghệ Thông Tin

Trường Đại Học Đại Nam, Việt Nam

ThS. Nguyễn Văn Nhân, ThS. Lê Trung Hiếu

Giảng viên hướng dẫn, Khoa Công Nghệ Thông Tin

Trường Đại Học Đại Nam, Việt Nam

Abstract—Bài báo này trình bày một hệ thống tự động đếm số lượng người trong phòng học sử dụng camera và các kỹ thuật trí tuệ nhân tạo. Hệ thống xử lý các dữ liệu từ dataset thu thập được từ các nguồn trên mạng, xử lý bằng mô hình YOLOv8 để nhận diện người, theo dõi chuyển động bằng DeepSORT và sử dụng mạng LSTM để dự đoán xu hướng số lượng người theo thời gian. Kết quả cho thấy hệ thống có khả năng giám sát thời gian thực hiệu quả trong môi trường giáo dục.

Index Terms—Đếm người, YOLOv8, DeepSORT, LSTM, nhận diện đối tượng, giám sát thời gian thực.

I. GIỚI THIỆU

Hệ thống đếm người tự động đang trở thành một giải pháp quan trọng trong các môi trường thông minh, đặc biệt là trong các cơ sở giáo dục. Bài báo này đề xuất một phương pháp sử dụng AI để giám sát và đếm số lượng người trong phòng học theo thời gian thực nhằm nâng cao hiệu suất quản lý lớp học.

II. PHƯƠNG PHÁP

A. Nhận Diện Đối Tượng

Mô hình YOLOv8 được sử dụng để phát hiện người trong khung hình với ngưỡng tin cậy 0.5, đảm bảo độ chính xác cao trong các điều kiện ánh sáng khác nhau.

B. Các Phương Pháp Đếm Người

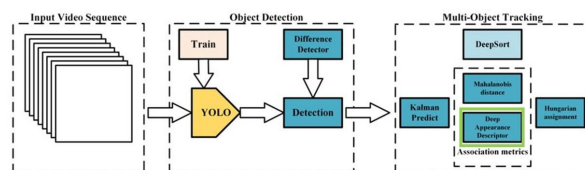
- Đếm dựa trên mật độ khu vực.
- Theo dõi chuyển động bằng DeepSORT.
- Dự đoán theo chuỗi thời gian với LSTM để phân tích xu hướng.

C. Thuật Toán DeepSORT

Thuật toán DeepSORT (Deep Simple Online and Realtime Tracking) có thể được mô tả qua sơ đồ như Hình 2. Về tổng quan, hệ thống sẽ nhận luồng dữ liệu video đầu vào, áp dụng mô hình YOLO để phát hiện đối tượng, sau đó chuyển sang giai đoạn theo dõi nhiều đối tượng (*multi-object tracking*) với các thành phần chính như **Kalman Predict**, **Deep Appearance Descriptor**, **Mahalanobis Distance** và **Hungarian Algorithm**.

DeepSORT

Where is the Deep Learning in all of this?

知乎 @ChTW

Fig. 1. Sơ đồ tổng quan về DeepSORT.

1) Input Video Sequence:

- **Luồng video đầu vào:** Hệ thống tiếp nhận liên tục các khung hình (frames) từ camera giám sát hoặc tệp video. Mục tiêu chính là trích xuất được thông tin về vị trí của mỗi người xuất hiện trong từng khung hình.

2) YOLO - Phát hiện đối tượng:

- **Mô hình YOLO:** Trong hệ thống này, YOLOv8 được sử dụng để xác định vị trí (bounding box) của người. Mỗi khung hình được đưa qua mô hình để cho ra danh sách các đối tượng, tọa độ, kích thước, và độ tin cậy (confidence).
- **Đầu ra:** Các khung chứa người được lọc dựa trên ngưỡng tin cậy (confidence threshold) để loại bỏ các dự đoán kém chính xác.

3) **Multi-Object Tracking với DeepSORT:** Sau khi đã có được các khung chứa người từ YOLO, DeepSORT sẽ tiến hành **theo dõi** (tracking) để gán ID duy nhất cho mỗi người và duy trì ID đó trong các khung hình tiếp theo. Quá trình này gồm nhiều bước liên hoàn:

a) Kalman Predict:

- **Mục tiêu:** Dự đoán vị trí tiếp theo của mỗi đối tượng dựa trên trạng thái hiện tại (vị trí, vận tốc).
- **Cơ chế:** Bộ lọc Kalman (Kalman Filter) mô hình hóa chuyển động của đối tượng theo thời gian, ước lượng trạng thái và giảm thiểu sai số do nhiễu (noise) trong quan sát.

b) *Deep Appearance Descriptor*:

- **Vị trí của Deep Learning**: Đây là nơi DeepSORT sử dụng mạng học sâu (thường là CNN) để trích xuất đặc trưng diện mạo (feature embedding) cho từng đối tượng.
- **Ý nghĩa**: Nhờ vector đặc trưng này, hệ thống có thể phân biệt các cá nhân ngay cả khi có che khuất hoặc các đối tượng khác có hình dạng tương tự.

c) *Mahalanobis Distance*:

- **Khoảng cách vị trí**: Dựa trên kết quả dự đoán (từ Kalman Filter) và kết quả phát hiện (từ YOLO), DeepSORT tính Mahalanobis distance để đo mức độ khớp giữa vị trí dự đoán và vị trí quan sát thực tế.
- **Xử lý nhiễu tham số**: So với khoảng cách Euclidean, Mahalanobis distance cho phép tính đến hiệp phương sai (covariance) của dữ liệu, giúp đánh giá chính xác hơn trong không gian nhiều chiều.

d) *Hungarian Algorithm*:

- **Ghép cặp (Data Association)**: Thuật toán Hungarian (hay Kuhn-Munkres) được dùng để giải bài toán gán đối tượng (assignment) tối ưu, dựa trên cost matrix kết hợp cả Mahalanobis distance và cosine distance của vector đặc trưng.
- **Kết quả**: Mỗi ID đang theo dõi sẽ được gán với một khung người mới phát hiện. Nếu một đối tượng không được khớp trong nhiều khung liên tiếp, nó sẽ bị đánh dấu là mất (lost).

4) *Lợi ích của DeepSORT trong Hệ Thống Đếm Người*:

- **Duy trì ID ổn định**: Cho phép theo dõi từng người trong nhiều khung hình liên tiếp, hạn chế đếm trùng lặp.
- **Khả năng hoạt động thời gian thực**: Sự kết hợp giữa Kalman Filter và CNN trích xuất đặc trưng vẫn đảm bảo tốc độ khung hình (FPS) tương đối cao.
- **Giảm nhiễu và mất dấu**: DeepSORT kết hợp thông tin vị trí, vận tốc và đặc trưng diện mạo, giúp nhận diện lại đối tượng khi họ quay lại sau vật cản.

D. Mô Hình LSTM và Vai Trò của Nó trong Hệ Thống Đếm Người

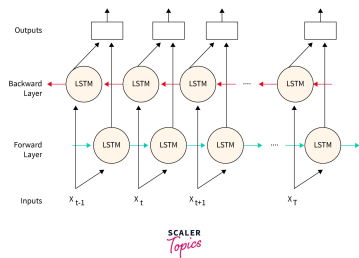

Fig. 2. Sơ đồ tổng quan mô hình LSTM.

Dữ liệu đầu ra từ quá trình theo dõi (số lượng người theo từng khung hình) được gom lại theo chuỗi thời gian, tạo thành một chuỗi số liệu thể hiện xu hướng tăng giảm số lượng người. Mô hình **Long Short-Term Memory (LSTM)** được áp dụng

nhằm dự đoán xu hướng thay đổi số lượng người theo thời gian, từ đó hỗ trợ việc giám sát và ra quyết định.

1) *Cấu Trúc của LSTM Cell*: LSTM là một dạng cải tiến của mạng nơ-ron hồi tiếp (RNN) nhằm giải quyết vấn đề vanishing gradient khi xử lý chuỗi dữ liệu dài. Mỗi *cell* của LSTM bao gồm các thành phần chính sau:

a) *Forget Gate (f_t)*: Xác định thông tin nào từ trạng thái bộ nhớ trước đó C_{t-1} cần được loại bỏ.

$$f_t = \sigma(W_f \cdot [h_{t-1}, x_t] + b_f)$$

b) *Input Gate (i_t) và Candidate Memory ($\tilde{C}_t$)*: Xác định thông tin mới từ đầu vào x_t và trạng thái ẩn trước đó h_{t-1} cần được lưu vào bộ nhớ.

$$i_t = \sigma(W_i \cdot [h_{t-1}, x_t] + b_i)$$

$$\tilde{C}_t = \tanh(W_C \cdot [h_{t-1}, x_t] + b_C)$$

c) *Output Gate (o_t)*: Quyết định thông tin nào từ trạng thái bộ nhớ C_t sẽ được xuất ra làm đầu ra h_t .

$$o_t = \sigma(W_o \cdot [h_{t-1}, x_t] + b_o)$$

Sau đó, trạng thái bộ nhớ và đầu ra được cập nhật như sau:

$$C_t = f_t \odot C_{t-1} + i_t \odot \tilde{C}_t$$

$$h_t = o_t \odot \tanh(C_t)$$

Trong đó, σ là hàm sigmoid, $\tanh$ là hàm hyperbolic tangent và $\odot$ là phép nhân phần tử.

2) *Vai Trò của LSTM trong Hệ Thống Đếm Người*:

- **Dự đoán xu hướng**: Dữ liệu số lượng người được đếm qua từng khung hình tạo thành chuỗi thời gian. LSTM học được các mẫu biến đổi trong chuỗi này để dự đoán số lượng người trong các khoảng thời gian tương lai.
- **Hỗ trợ ra quyết định**: Dự báo của LSTM có thể được sử dụng để đưa ra cảnh báo sớm khi số lượng người vượt quá giới hạn an toàn hoặc khi có sự biến động bất thường.
- **Cải thiện độ chính xác**: LSTM giúp làm mịn dữ liệu đầu ra từ quá trình theo dõi, giảm thiểu sai số do biến động ngẫu nhiên giữa các khung hình.

3) *Tích Hợp LSTM vào Hệ Thống*:

- **Tiền xử lý dữ liệu**: Số lượng người đếm được từ mỗi khung hình được gom lại theo khoảng thời gian xác định (ví dụ: mỗi giây hoặc mỗi phút) để tạo thành chuỗi thời gian.
- **Huấn luyện mô hình**: Chuỗi dữ liệu này được sử dụng làm đầu vào cho mô hình LSTM. Qua quá trình huấn luyện, LSTM học được các đặc trưng về xu hướng biến đổi số lượng người.
- **Dự báo và cảnh báo**: Kết quả dự báo của LSTM được sử dụng để hiển thị thông tin theo thời gian thực và đưa ra các cảnh báo sớm nếu có bất thường xảy ra.

III. PHÂN TÍCH HOẠT ĐỘNG CỦA MÔ HÌNH

A. Luồng Xử Lý Hệ Thống

Sơ đồ dưới đây minh họa quy trình hoạt động của hệ thống:

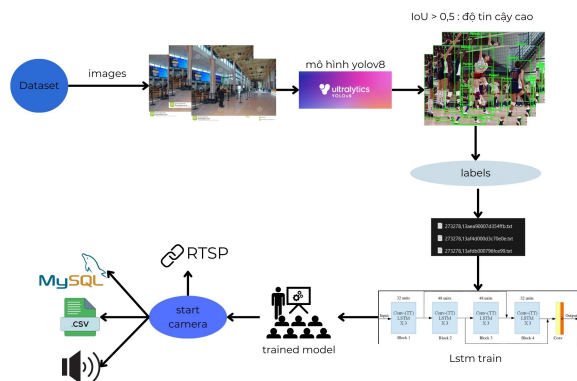

Fig. 3. Sơ đồ hoạt động của hệ thống.

B. Các Bước Xử Lý Chi Tiết

- Bước 1: Thu thập dữ liệu từ các dataset có sẵn (Kaggle, COCO, Open Images Dataset, People Detection Dataset, v.v.).
- Bước 2: Cho các dataset vào một folder để chứa dữ liệu.

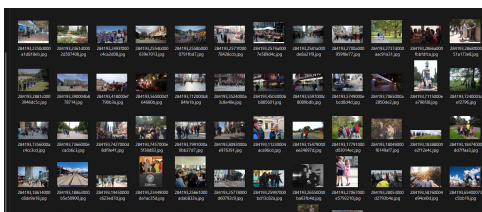

Fig. 4. Folder lưu trữ dataset.

- Bước 3: Mô hình YOLOv8 được sử dụng để phát hiện người trong từng khung hình và tự động gán nhãn.

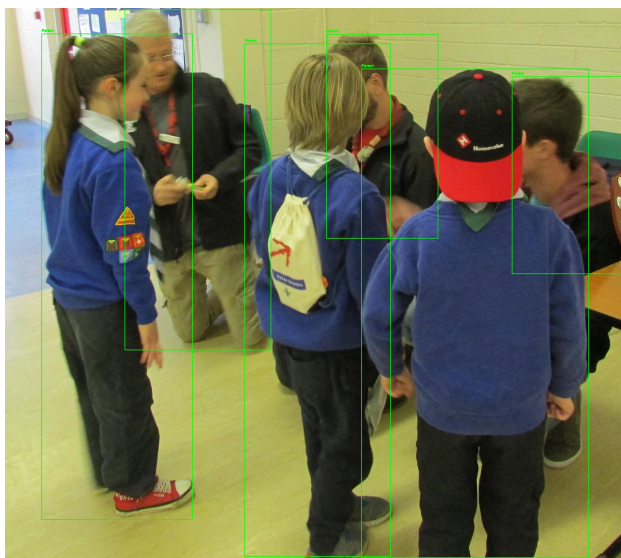

Fig. 5. Tự động gán nhãn.

- Bước 4: DeepSORT (xem mục II-C) theo dõi và gán ID cho từng người để tránh trùng lặp khi đếm.
- Bước 5: Dữ liệu thu thập được lưu trữ vào cơ sở dữ liệu để phân tích xu hướng.

Fig. 6. Cơ sở dữ liệu MySQL.

- Bước 6: Tiến hành huấn luyện dữ liệu với mô hình LSTM (Long short-term memory).

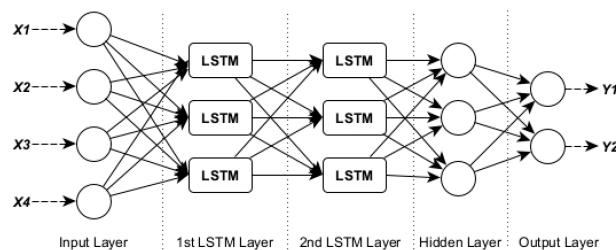

Fig. 7. Mô hình LSTM.

- Bước 7: Đặt camera lên một góc độ cao và bắt đầu thực nghiệm hệ thống.

Fig. 8. Nơi đặt camera.

IV. PHÂN TÍCH HIỆU SUẤT

Thử nghiệm trên nhiều phòng học khác nhau cho thấy:

- Độ chính xác nhận diện trung bình (mAP@50) đạt > 90%.

- Sai số trung bình trong đếm người là ± 2 người.
- Tốc độ xử lý đạt 30 FPS trên GPU RTX 3060.

Hệ thống có thể hoạt động ổn định trong các điều kiện ánh sáng khác nhau, nhưng vẫn bị ảnh hưởng khi có nhiều vật cản lớn trong phòng học.

V. KẾT QUẢ THỰC NGHIỆM

Dưới đây là hình ảnh minh họa kết quả nhận diện và đếm số lượng người:

Fig. 9. Nhận diện người trong phòng học bằng YOLOv8.

VI. KẾT LUẬN VÀ HƯỚNG PHÁT TRIỂN

A. Kết Luận

Nghiên cứu này đã đề xuất và triển khai một hệ thống đếm số lượng người trong phòng học dựa trên camera và trí tuệ nhân tạo. Hệ thống sử dụng mô hình **YOLOv8** để nhận diện người, kết hợp với **DeepSORT** và **ByteTrack** để theo dõi chuyển động, đồng thời ứng dụng **mạng nơ-ron hồi tiếp LSTM** để phân tích xu hướng số lượng người theo thời gian.

Các thử nghiệm thực tế cho thấy hệ thống đạt **độ chính xác nhận diện trung bình (mAP@50) > 90%**, tốc độ xử lý lên đến **30 FPS trên GPU RTX 3060**, và sai số trung bình trong quá trình đếm người dao động khoảng **± 2 người**. Ngoài ra, hệ thống có thể hoạt động ổn định trong điều kiện ánh sáng thay đổi, nhưng vẫn gặp hạn chế khi có vật cản lớn hoặc nhiều người đứng sát nhau.

So với các phương pháp truyền thống như **cảm biến hồng ngoại** hay **cảm biến trọng lượng**, hệ thống dựa trên AI có ưu điểm vượt trội về **khả năng giám sát thời gian thực, nhận diện chính xác ngay cả khi có nhiều người xuất hiện đồng thời trong khung hình**. Hơn nữa, việc lưu trữ dữ liệu vào **cơ sở dữ liệu MySQL** giúp dễ dàng phân tích và trực quan hóa thông tin, hỗ trợ công tác quản lý lớp học hiệu quả hơn.

B. Hướng Phát Triển

Mặc dù hệ thống đã đạt được những kết quả khả quan, nhưng vẫn còn một số hạn chế cần được cải thiện trong tương lai:

• Tối ưu hóa mô hình YOLOv8

- Điều chỉnh tham số **IoU threshold** và **confidence threshold** để giảm số lượng **false positives** và **false negatives**.
- Thử nghiệm với **YOLO-NAS** hoặc các mô hình phát hiện đối tượng tiên tiến hơn để cải thiện tốc độ và độ chính xác.

• Cải thiện thuật toán theo dõi đối tượng

- Kết hợp **DeepSORT** với **ByteTrack** để cải thiện khả năng theo dõi đối tượng khi có nhiều người di chuyển nhanh hoặc xuất hiện che khuất nhau.
- Sử dụng thêm **Kalman Filter** để giảm nhiễu và tránh mất dấu đối tượng trong một số khung hình.

• Mở rộng ứng dụng của hệ thống

- Áp dụng hệ thống vào các môi trường khác như **bệnh viện, trung tâm thương mại, sự kiện đông người** để giám sát số lượng người theo thời gian thực.
- Kết hợp với **hệ thống quản lý lớp học thông minh** để cảnh báo khi lớp học vượt quá số lượng giới hạn.

• Cải thiện khả năng dự đoán bằng LSTM

- Thu thập dữ liệu dài hạn hơn để cải thiện **độ chính xác dự đoán xu hướng** số lượng người trong phòng học.
- So sánh hiệu suất của **LSTM, GRU, Transformer** để chọn mô hình tối ưu nhất.

• Phát triển giao diện trực quan

- Xây dựng **dashboard web hoặc ứng dụng di động** để hiển thị dữ liệu theo thời gian thực.
- Cung cấp **biểu đồ, thống kê chi tiết**, giúp người dùng dễ dàng theo dõi tình trạng lớp học.

Việc thực hiện các cải tiến trên không chỉ giúp nâng cao hiệu suất hệ thống mà còn mở rộng phạm vi ứng dụng, tạo nền tảng cho việc phát triển các hệ thống **giám sát thông minh trong tương lai**.

VII. TÀI LIỆU THAM KHẢO

REFERENCES

- [1] J. Redmon and A. Farhadi, "YOLOv3: An Incremental Improvement," *arXiv preprint arXiv:1804.02767*, 2018.
- [2] G. Bochkovskiy, C.-Y. Wang, and H.-Y. Mark Liao, "YOLOv4: Optimal Speed and Accuracy of Object Detection," *arXiv preprint arXiv:2004.10934*, 2020.
- [3] X. Zhang, Y. Wang, J. Zhu, et al., "ByteTrack: Multi-Object Tracking by Associating Every Detection Box," *Advances in Neural Information Processing Systems (NeurIPS)*, 2021.
- [4] N. Wojke, A. Bewley, and D. Paulus, "Simple Online and Realtime Tracker with a Deep Association Metric," *arXiv preprint arXiv:1703.07402*, 2017.
- [5] A. Vaswani, N. Shazeer, et al., "Attention is All You Need," *Advances in Neural Information Processing Systems (NeurIPS)*, 2017.
- [6] S. Hochreiter and J. Schmidhuber, "Long Short-Term Memory," *Neural Computation*, vol. 9, no. 8, pp. 1735-1780, 1997.
- [7] T. Lin, P. Goyal, et al., "Focal Loss for Dense Object Detection," *IEEE Transactions on Pattern Analysis and Machine Intelligence (TPAMI)*, 2020.
- [8] F. Chollet, "Xception: Deep Learning with Depthwise Separable Convolutions," *IEEE Conference on Computer Vision and Pattern Recognition (CVPR)*, 2017.

- [9] A. Krizhevsky, I. Sutskever, and G. Hinton, "ImageNet Classification with Deep Convolutional Neural Networks," *Advances in Neural Information Processing Systems (NeurIPS)*, 2012.
- [10] K. Simonyan and A. Zisserman, "Very Deep Convolutional Networks for Large-Scale Image Recognition," *arXiv preprint arXiv:1409.1556*, 2014.